

Гл. No КС-12
 Дата 24.02.1978

**ДО
 КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
 НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

Код. 71/98

Обръщение за докладчик

г-н Арабаджиев

И С К А Н Е

от група народни представители за обявяване на
 противоконституционност на § 20(чл. 349,ал. 2 и 3)
 от Закона за изменение и допълнение на Наказателно-
 процесуалния кодекс (ДВ, бр. 21/98 г.)

26.02.78

См. 5

**По чл. 149,ал. 2,т. 2
 от Конституцията**

Господа конституционни съдии,

Конституцията въведе принципът на триинстанционното съдопроизводство. В това се заключава и същността на съдебната реформа. Съгласно чл. 119,ал. 1 „правораздаването се осъществява от Върховния касационен съд, Върховния административен съд, апелативни, окръжни, военни и районни съдилища“. Това е основния текст, от който се извлича принципа на триинстанционното съдопроизводство. Освен това, основният закон определя и правомощията на ВКС, който „осъществява върховен съдебен надзор за точното и еднакво прилагане на законите от всички съдилища“.

В противоречие с тези конституционни изисквания е § 20,с който се приема чл. 349,ал. 2 и 3 от Закона за изменение и допълнение на НПК (ЗИДНПК). С този текст се предвижда:

Първо, че „не подлежат на касационно обжалване присъди, по които е наложено наказание глоба до 500 000 лв.“ (чл. 349,ал. 2). Законодателят не е определил вида на престъплението, а размера на санкцията, за да го изключи от триинстанционното съдопроизводство. Съгласно чл. 54 и чл. 55 от Наказателния кодекс, съдът може да наложи наказание глоба до 500 000 лв. за широк кръг от престъпления, посочени в специалната част от НК (кражби, присвоявания, блудства, телесни увреждания и др.). Присъдата подлежи на въззивно обжалване пред окръжния или апелативен съд по правилата на родовата и функционална подсъдност (чл. 28 НПК). Ако въззивният съд потвърди присъдата, а с това и наложеното наказание, производството спира до тук. Освен това, възможно е на основание чл. 357,ал. 2,т. 1 (§ 20)ЗИДНПК, въззивният съд да намали наложеното наказание от първоинстанционния съд и определи наказание до 500 000 лв. глоба.

Тук не става въпрос за тежестта на наказанието, защото една присъда има не само правни, но и морални последици. Когато един гражданин е осъден за определено престъпление, той търпи правни ограничения за заемането на

редица длъжности и за извършването на определени дейности. Освен това, една осъдителна присъда е „морално петно“, което гражданинът вечно ще носи в „биографията си“

Следователно, проблемът не е до размера на наказанието (500 000 лв. глоба), а до засягането на редица конституционни права (чл. 32, ал. 1 „чест, достойнство, добро име“; чл. 39 „свободата на словото“; чл. 48 „правото на труд“ и т. н.).

Когато гражданинът (подсъдим) се счита за невинен, че не е извършил престъплението, в което се обвинява, не може да търси правосъдие пред най-висшата съдебна инстанция (КС), защото му е наложено наказание до 500 000 лв. глоба. Този гражданин се лишава от правосъдието на третата инстанция, от възможността пред най-висшите магистрати да докаже своята невинност.

По този начин се ограничават и конституционни правомощия на ВКС по чл. 124 от Конституцията, който е длъжен да осъществява „надзор за точното и еднакво прилагане на законите от всички съдилища“. Чрез чл. 349, ал. 2 НПК фактически и юридически се изключва надзора за законност на ВКС на част от присъдите, постановени от по-долните съдилища (окръжни или апелативни). Никой не може да гарантира, че въззивният съд не е допуснал съдебна грешка, а чл. 121, ал. 2 от Конституцията прогласява принципа за обективната истина.

С чл. 349, ал. 2 ЗИДНПК се ограничават и правомощията на прокурора по чл. 127, т. 3 от Конституцията. Възможно е прокурорът да счита, че присъдата с която е наложено наказание до 500 000 лв. страда от редица пороци (нарушение на материалния или процесуалния закон), но не може да я протестира пред ВКС.

Следователно, § 20 (чл. 349, ал. 2)ЗИДНПК противоречи на чл. 119, ал. 1; чл. 121, ал. 2; чл. 124 от Конституцията, защото изключва триинстанционното производство, а с това нарушава и правото за защита на гражданите.

Второ, в подобна светлина стои проблемът и с § 20 (чл. 349, ал. 3, т. 1-3)ЗИДНПК, който гласи: „(3) Касационната инстанция може да не образува касационно производство в случаите, когато: 1. е наложило наказание лишаване от свобода до една година или друго, по-леко наказание; 2. е присъдено обезщетение поотделно до 600 000 лв.; 3. повторно обжалваната присъда за утежняване положението на подсъдимия е същата, еднаква или по-благоприятна за него от веднъж отменената по същото искане.“

Този законен текст създава редица неясноти. Първо, кой ще преценява кога да образува и кога да не образува касационното производство - председателят на ВКС, зам.-председателите; съдия или състав. Второ, въз основа на какви законови критерии ще се отказва или приема образуването на касационното производство. Трето, ще подлежи ли на обжалване отказа за образуването на касационното производство. Четвърто, ще се мотивира ли отказа за образуване на касационното производство, което по същество означава, че този който е постановил отказа, счита жалбата за неоснователна, а присъдата (решението) за правилно. Пето, Защо не закона, а едно субективно, лично мнение ще решава, когато касационното производство е допустимо и кога не. Това създава условия за извънправни влияния върху

съдиите от ВКС, за да допуснат една жалба до разглеждане. И още нещо, ако една касационна жалба в хипотезата на чл. 349,ал. 3 бъде допусната за разглеждане в открито съдебно заседание, то този факт в голяма степен обвързва ВКС, че тя е основателна, защото в противен случай не трябва да се образува касационно производство (с аргумент за противното по чл. 349,ал. 3).

Тези проблеми имат конституционно измерение. Те са свързани с аргументите, изтъкнати по-горе. Това е така, защото в хипотезата на чл. 349,ал. 3 страните по делото могат да бъдат лишени от третата инстанция, от правораздаването на ВКС (чл. 124 от Конституцията). Съгласно чл. 121,ал. 1 от Конституцията „съдилищата осигуряват равенство и условия за състезателност на страните в съдебния процес“, а чл. 349,ал. 3 ЗИДНПК дава възможност за субективна преценка - в едни случаи да допусне касационното обжалване, т. е. правораздаване пред третата инстанция, а в други да откаже правосъдие. Примерно, ако на един гражданин - подсъдим му е наложено наказание от 7 месеца лишаване от свобода за извършена кражба, може да му се допусне разглеждане на делото пред ВКС, а на друг гражданин - подсъдим, на който също е наложено наказание от 7 месеца лишаване от свобода за кражба, ВКС ще откаже да разгледа делото, като примерно и двамата граждани се считат за невинни. Нарушава се конституционния принцип за равенство, както в правораздаването, така и в по-общия план на равенството по чл. 6 от Конституцията.

Господа конституционни съдии,

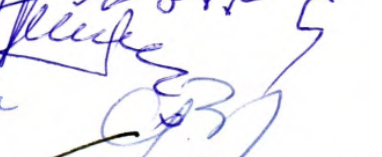
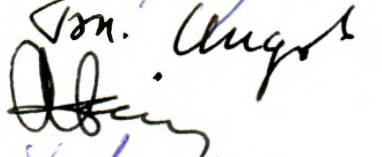
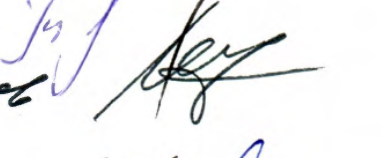
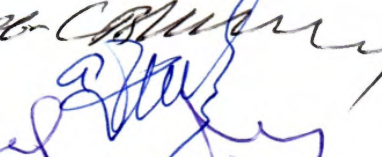
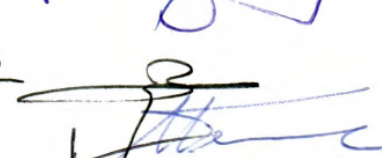
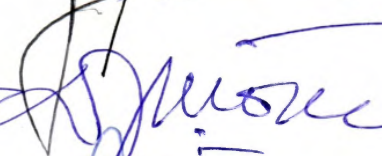

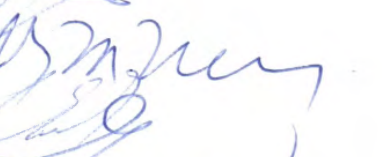

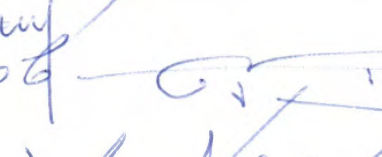

Предвид на изложеното до тук, моля на основание чл. 149,ал. 1,т. 2 от Конституцията да обявите за противоконституционен § 20,с който се създава чл. 349,ал. 2 и 3 от ЗИДНПК, тъй като противоречи на чл. 119,ал. 1;чл. 121,ал. 1 и 2;чл. 124 от Конституцията.

Като заинтересовани страни, моля да конституируете министърът на правосъдието и правната евроинтеграция, Върховният касационен съд, главният прокурор, директорът на Националната следствена служба, Централният съвет на адвокатурата, Комитетът по правата на човека - бул. „Дондуков“ N 2, както и парламентарните групи в 38-то НС.

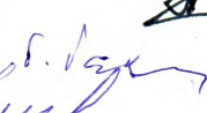
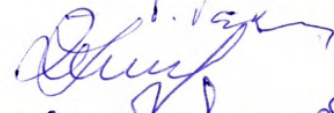
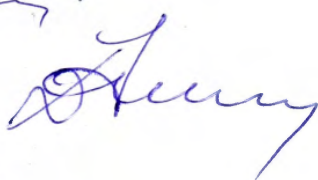
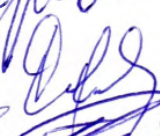
7.02.1998 г.

С уважение:

1. Рлобен Корнезов - Р. Корнезов
2. Стефан Стоянов - С. Стоянов
3. Кевеливо Френдовски - К. Френдовски
4. Пламен Славов - П. Славов
5. Донка Ст. Донкова - Д. Донкова
6. Ангел Тракев - А. Тракев
7. Вилен Димитров - В. Димитров
8. Васил Козамев - В. Козамев
9. Георги Карабашев - Г. Карабашев

10. Дора Илиева Янкова
11. Урнчо Иванч Марангов
12. Ангелина Георганова
13. Петър Мутафчиев
14. Бамис Владимир
15. Благоевс Хр. Ангел
16. Ангел Илиев
17. Любомир Божков
18. Иван Костадинов Иванов
19. Симеон Велич. Тодоровичев
20. Асет Гум. Гарузов
21. Любомир Пенел Ангелов
22. Златко Стоянов
23. Иван Георгиев
24. Веселин Величаров
25. Драгомир Митов
26. Илия Ангелов
27. Иво Петров
28. Иван Зонзов
29. Келко Влахов
30. Румен Ангелов
31. Евгени Кестев
32. Антон Даначев
33. Георги Пиривант
34. Тодор Иванов Костадинов
35. Георги Димитров Михайлов
36. Михаил Митков
37. Румен Сомков
38. Юлиан Димитров

- 43. Купян Пётр Иванович
- 44. Георгий Степанов Кооператор
- 45. Афанасий Тарасов Меркурианов
- 46. Пётр Павел
- 47. Иван Иванович
- 48. Александр Н. Александров - Струн
- 49. Войко Владимиров -
- 50. Пётр Александров